

Llyfryn Termau/Geirfa Blwyddyn 9

- Mae'r llyfr geirfa wedi ei ddarparu ar eich cyfer, er mwyn eich helpu i wella safon eich gwaith ysgrifenedig ym mhob pwnc.
- Disgwylir i chi ddefnyddio'r llyfryn yn rheolaidd, i ddysgu geirfa a chysyniadau newydd a'u sillafu'n gywir.
- Gallwch hefyd gyfeirio nôl at lyfryn Y Ganolfan Iaith am gymorth ychwanegol.
- Mae'n bwysig bod y llyfryn gennych yn ddyddiol yn yr ysgol.
- Bydd Gwersi ABICH yn cefnogi y defnydd o'r llyfryn o bryd i'w gilydd.
- Gobeithio y byddwch yn cymeryd gofal o'r llyfryn ac yn gwerthfawrogi'r cymorth sydd ynddo.
- Mae pob adran yn nodi ffurf y termau allweddol yn y Gymraeg ac yn Saesneg ac weithiau fe fydd y ffurf luosog yn cael ei gynnwys.
- Mae Ieithoedd Modern yn cynnwys termau Almaeneg a Ffrangeg

Year 9 Terminology/Word List

- *This booklet has been produced for your use, to help you improve your written work in all subject areas.*
- *You are expected to use this book regularly, to learn and check your spelling of key terms and concepts.*
- *You may also wish to refer to the terminology booklet produced by the Language Unit for further support.*
- *This booklet should be used on a daily basis.*
- *The PSHE lessons will support the emphasis on using correct terminology.*
- *We hope that you will take care of this booklet and value the support that it can provide you when used correctly.*
- *All subject areas provide the Welsh and English terminology and some subjects include the plural terms within the word list.*
- *Modern Foreign Languages include French and German terms*

PYNCIAU

Addysg Gorfforol/Physical Education	3
Addysg Grefyddol/Religious Education	7
Celf/Art	8
Cerddoriaeth/Music	9
Cymraeg/Welsh	11
Daearyddiaeth/Geography	12
Drama	13
Gwyddoniaeth Bioleg/Biology	15
Gwyddoniaeth Cemeg/Chemistry	17
Gwyddoniaeth Ffiseg/Physics	18
Hanes/History	20
Ieithoedd Modern/Modern Languages	21
Mathemateg/Mathematics	22
Saesneg/English	
Technoleg/Technology	

Addysg Gorfforol	Physical Education
Athletau	Athletics
Amserwr	<i>Time keeper</i>
Clwydi	<i>Hurdles</i>
Cystadlaethau maes	<i>Field competitions</i>
Cystadlaethau trac	<i>Track competitions</i>
Dechrau	<i>Start</i>
Dechreuwr	<i>Starter</i>
Disgen	<i>Discus</i>
Gwaywffon	<i>Javelin</i>
Hyfforddwr	<i>Coach</i>
Mabolgampwr	<i>Athlete</i>
Naid driphlyg	<i>Triple jump</i>
Naid hir	<i>Long jump</i>
Naid uchel	<i>High jump</i>
Pellter canol	<i>Middle distance</i>
Pellter hir	<i>Long distance</i>
Pwysau	<i>Shot putt</i>
Ras gyfnewid	<i>Relay race</i>
Rhagras	<i>Heat</i>
Sbrint	<i>Sprints</i>
Dawns	Dance
Arddangos	<i>To demonstrate</i>
Creadigol	<i>Creative</i>
Cydsymud	<i>In unison</i>
Gofod personol	<i>Personal space</i>
Gwerin	<i>Folk</i>
Patrwm	<i>Pattern</i>
Perthynas	<i>Relationship</i>
Ymestyn	<i>Stretch</i>
Ymlacio	<i>Relax</i>
Ffitrwydd	Fitness
Aerobig	<i>Aerobic</i>
Amser adwaith	<i>Reaction time</i>
Anaerobig	<i>Anaerobic</i>
Cardio fasgiwlar	<i>Cardio vascular</i>
Cryfder	<i>Strength</i>
Cydbwysedd	<i>Balance</i>
Cyd-drefniant	<i>Co-ordination</i>
Cyflymder	<i>Speed</i>
Cyhyrol	<i>Muscular</i>
Cynhesu	<i>Warm up</i>
Dygnwch	<i>Endurance</i>
Egni	<i>Energy</i>
Hyblygrwydd	<i>Flexibility</i>
Hydwythder	<i>Resilience</i>
Pwer	<i>Power</i>
Ystwythder	<i>Agility</i>

Hoci	Hockey
Amddiffynwraig	<i>Defender</i>
Asgell chwith	<i>Left wing</i>
Asgell dde	<i>Right wing</i>
Blaenwyr	<i>Forwards</i>
Bwli cosb	<i>Penalty bully</i>
Canolwr	<i>Centre forward</i>
Cefnwr chwith	<i>Left back</i>
Cefnwr de	<i>Right back</i>
Cornel cosb	<i>Penalty corner</i>
Cornel hir	<i>Long corner</i>
Cylch	<i>Circle</i>
Cylch saethu	<i>Striking circle</i>
Ffon/Ffyn	<i>Stick/Sticks</i>
Gôl geidwad	<i>Goal keeper</i>
Hanerwr	<i>Centre half</i>
Hanerwr chwith	<i>Left half</i>
Hanerwr de	<i>Right half</i>
Hanner ffordd	<i>Halfway</i>
Llinell gefn	<i>Back line</i>
Llinell ystlys	<i>Side line</i>
Mewnwr chwith	<i>Left inner</i>
Mewnwr de	<i>Right inner</i>
Pyst gôl	<i>Goal posts</i>
Trosedd	<i>Foul</i>
Nofio	<i>Swimming</i>
Cymysg unigol	<i>Individual medley</i>
Dull broga	<i>Breast stroke</i>
Dull cefn	<i>Back stroke</i>
Dull rhydd	<i>Front crawl</i>
Naid stradl	<i>Straddle jump</i>
Ochr	<i>Side</i>
Pili Pala	<i>Butterfly</i>
Plymio	<i>Dive</i>
Pwll	<i>Pool</i>
Ras gyfnewid	<i>Relay race</i>
Criced	<i>Cricket</i>
Bat criced	<i>Cricket bat</i>
Bowliad hyd byr	<i>Short length ball</i>
Bowliad hyd da	<i>Good length ball</i>
Bowlio dros ysgwydd	<i>Bowl over arm</i>
Bowliwr	<i>Bowler</i>
Coes o flaen wiced	<i>LBW</i>
Daliad	<i>Catch</i>
Dyfarnwr	<i>Umpire</i>
Ergyd amddiffynnol	<i>Defensive shot</i>
Maeswr	<i>Fielder</i>
Padiau criced	<i>Cricket pads</i>

Pelawd	<i>Over</i>
Pêl-lydan	<i>Wide ball</i>
Troellwr	<i>Spin bowler</i>
Wicedi	<i>Wickets/stumps</i>
Wicedwr	<i>Wicket keeper</i>
Y ffin	<i>Boudary</i>
Y llain	<i>The wicket</i>

Pêl-Rwyd

Netball

Asgell amddiffyn	<i>Wing defence</i>
Asgell ymosod	<i>Wing attack</i>
Canolwr	<i>Centre</i>
Cylch	<i>Circle</i>
Gôl amddiffyn	<i>Goal defence</i>
Gôl geidwad	<i>Goal keeper</i>
Gôl saethwr	<i>Goal shooter</i>
Gôl ymosod	<i>Goal attack</i>
Llinell gefn	<i>Back line</i>
Llinell ochr	<i>Side line</i>
Pas frest	<i>Chest pass</i>
Pas isel	<i>Low pass</i>
Pas rydd	<i>Free pass</i>
Pas ysgwydd	<i>Shoulder pass</i>
Rhwyd	<i>Net</i>
Rhwystrad	<i>Obstruction</i>
Rhyng-gipio	<i>To intercept</i>
Safle	<i>Position</i>
Taflïad i fyny	<i>Toss up</i>
Tair troedfedd	<i>Three feet</i>
Traean	<i>A third</i>
Trydydd canol	<i>Centre third</i>
Trydydd gôl	<i>Goal third</i>
Gymnasteg	<i>Gymnastics</i>

Anghymesuredd	<i>Asymmetry</i>
Byrfraich	<i>Press up</i>
Chwarter troad	<i>Quarter turn</i>
Cylchdroi	<i>Rotate</i>
Cymesuredd	<i>Symmetry</i>
Cymorth	<i>Support</i>
Dilyniant	<i>Sequence</i>
Ehedïad	<i>Flight</i>
Eisteddiad "V"	<i>"V" seat</i>
Estyniad y traed	<i>Feet extended</i>
Fflic fflac	<i>Flick flack</i>
Gofod	<i>Space</i>
Llawsafiad	<i>Handstand</i>
Llofnaid	<i>Vault</i>
Naid ar led	<i>Straddle jump</i>
Naid peic	<i>Pike jump</i>
Naid seren	<i>Star jump</i>

Naid twc	<i>Tuck jump</i>
Olwyn gart	<i>Cartwheel</i>
Pensafiad	<i>Headstand</i>
Pont	<i>Bridge</i>
Rôl ymlaen	<i>Forward roll</i>
Rôl yn ôl	<i>Backward roll</i>
Sbring arab	<i>Arab spring</i>
Sbring llaw	<i>Hand spring</i>
Sbring pen	<i>Head spring</i>
Siap y corff	<i>Body shape</i>
Trosben	<i>Somersault</i>
Trwyddo	<i>Through</i>
Ymestyn	<i>Stretch</i>
Ymwybyddiaeth o wagle	<i>Space awareness</i>
Yn grwn	<i>Rounded</i>
Ystwyth	<i>Agile</i>
Ryghi	<i>Rugby</i>

Asgell	<i>Wing</i>
Bachwr	<i>Hooker</i>
Blaenasgellwyr	<i>Flankers</i>
Blaenwyr	<i>Forwards</i>
Cais	<i>Try</i>
Cefnwyr	<i>Backs</i>
Cic gosb	<i>Penalty kick</i>
Dyfarnwr	<i>Referee</i>
Llimanwr	<i>Linesman</i>
Llinell	<i>Line out</i>
Olwyr	<i>Half backs</i>
Pen tynn	<i>Tight head</i>
Pen-rhydd	<i>Loose head</i>
Sgrym	<i>Scrum</i>
Trosiad	<i>Conversion</i>
Pêl-Droed	<i>Football</i>

Amddiffynwyr	<i>Defenders</i>
Asgellwr	<i>Winger</i>
Blaen ymosodwr	<i>Shooter</i>
Camochri	<i>Off-side</i>
Canol cae	<i>Mid field</i>
Cefnogwyr	<i>Supporters</i>
Cic gornel	<i>Corner kick</i>
Cornel	<i>Corner</i>
Ergyd	<i>Shot</i>
Llumanwr	<i>Linesman</i>
Rhwyd	<i>Net</i>
Ymosodwyr	<i>Attackers</i>

Addysg Grefyddol

Adfent
Aeddfed
Aelod/Aelodau
Agape – Consyrn am gyd-ddyn
Bara a'r gwin
Cariad
Conffirmasiwn
Cymun Bendigaid
Cymysgu
Daioni
Dathliadau
Dathlu
Defod
Defodau derbyn
Drygioni
Gorchmynion
Gorchuddio
Gorymdaith
Grawys
Gŵyl/Gwyliau
Gŵyl y Goleuadau
Llinyn Sanctaidd
Nadolig
Pasg
Perthyn
Rheolau
Rheolau Byw
Ufudd-dod
ufuddhau
Ympryd
Ymprydio
Ymrwymiad

Religious Education

Advent
Mature
Member/Members
Agape – concern for mankind
Bread and wine
Love
Confirmation
Holy communion
Mix
Goodness
Celebrations
Celebrate
Rites
Rites of passage
Evil
Commandments
Cover
Procession
Lent
Festival/Festivals
Festival of lights
Holy Thread
Christmas
Easter
Belong
Rules
Rules for life
Obedience
Obey
Fast
Fasting
Dedication

Celf

Llonydd
Llyfn
Manwl
Meddal
Miniog
Mynegi
Niwlog
Onglog
Pastel
Patrwm
Patrymog
Plygell
Portread
Pwl
Rhamantus
Rhwbiad
Siâp
Sensitif
Tawel
Tirlun
Tôn
Tri dimensiwn
Trist
Trwm
Tywyll
Undonog
Ymchwilio
Ysgafn

Art

Peaceful
Smooth
Detailed
Soft
Sharp
Express
Misty
Angular
Light colours, chalk crayons
Pattern
Patterned
Folder
Portrait
Dull
Romantic
Rubbing
Shape
Sensitive
Tranquil, peaceful
Landscape
Tone
Three-dimension
Unhappy
Heavy
Dark
Monotonous, boring
Investigate
Light

Cerddoriaeth

Agorawd
Alawon gwerin
Allwedd y bas
Allwedd y trebl
Allweddell
Allweddell electronig
Amser cyffredin
Anadlu
Arweinydd
Arwydd amseriad
Arwydd cywair
Bagl
Band chwyth
Band pres
Beirniad
Byrffyrrio
Cân
Canu unsain
Cerddorfa
Cerddorfa linyddol
Cerddoriaeth gefndir
Clasurol
Clyweliad
Coesau
Corsen/brwynen
Croes/acen
Crosiet
Curiad
Cwafer
Cyfansoddi
Cyfeiliant
Cyfnodau cerdd
Cyfoes
Cyfwng
Cymal/bwa brawddeg
Cynghanedd/cyngord
Cystadlu
Cytgan
Cyweirnod
Dadeni
Datganiad
Datganiad ar y pryd
Dawns werin

Music

Overture
Folk songs
Bass clef
Treble clef
Keyboard
Electronic keyboard
Common time
Breathing
Conductor
Time signature
Key signature
Crook
Wind band
Brass band
Adjudicator
To improvise
Song
Unison singing
Orchestra
String orchestra
Background music
Classical
Audition
Stems
Reed
Syncopation
Crotchet
Beat
Quaver
To compose
Accompaniment
Music eras
Contemporary
Interval
Phrase mark
Harmony
To compete
Chorus
Key
Renaissance
Recital, performance
Extemporisation
Folk dance

Deinameg
Deuawd
Di gyfeiliant
Diweddeb
Dwyran
Emyn dôn
Erwydd
Esgyn-guriad/curiad i fyny
Ffurf
Graddfa
Gwrthbwynt
Hanner-cwafer
Hapnod
Llafar ganu
Lleiaf
Llinell bar
Llinell estynedig
Llonnod
Llyfr erwydd
Meddalnod
Mudydd
Mwyaf
Naturiol
Nodyn camu
Offeryn
Pedwarawd
Pennill
Pumawd
Rhamantaidd
Sain
Sgor lawn
Suite/cyfres o ddawnsfeydd
Tant
Tawnod
Teiran
Telyn
Tonyddiaeth
Traw
Traws acen
Trawsgyweiriad
Trefniant cerddorfaol
Triawd
Tympan/timpani
Uchelseinydd
Unawd
Wythfed

Dynamic
Duet
A cappella
Cadence
Binary
Hymn tune
Stave
Introductory (up) beat
Form
Scale
Counterpoint
Semi-quaver
Accidental
Chanting
Minor
Bar line
Leger line
Sharp
Manuscript book
Flat
Mute
Major
Natural
Passing note
Instrument
Quartet
Verse
Quintet
Romantic
Sound
Full score
Set of dances
String
Rest
Ternary
Harp
Intonation
Pitch
Syncopation
Modulation
Orchestration
Trio
Kettle drum
Amplifier
Solo
Octave

Cymraeg**Ffurfiâu**

Llythyr

Dyddiadur

Ymson

Stori

Erthygl

Araith

Adroddiad

Adolygiad

Cyfweliad

Sgwrs/Ymgom/Deialog/Dramodig

Iaith

Iaith Safonol

Iaith Ffurfiol

Iaith Anffurfiol

Iaith Lafar

Tafodiaith

Bratiaith / Iaith sathredig

ArddullCyffelybiaeth (rhywbeth **fel** rhywbeth arall)

Cymhariaeth

Trosiad

Ailadrodd

Ansoddeiriau

Pentyrru ansoddeiriau

Geiriau cyfansawdd

Odl

Cyflythreniad

Cyferbyniad/Gwrthgyferbyniad

Personoli

Delwedd

Onomatopoeia

Cynnwys

Agoriad

Diweddglô

Datblygiad

Strwythur/Adeiladwaith

Trobwynt

Naratif

Deialog

Welsh**Forms**

Letter

Diary

Soliloquy

Story

Article

Speech

Report

Review

Interview

Dialogue/Drama

Language

Standard language

Formal language

Informal language

Spoken language

Dialect

Slang

Style

Simile

Comparison

Metaphor

Repetition

Adjectives

Multiple adjectives

Compound words

Rhyme

Alliteration

Contrast

Personification

Image

Onomatopoeia

Content

Opening

Close/Ending

Development

Structure

Turning point

Narrative

Dialogue

Daearyddiaeth

Addasu
Allyrru
Amsugno
Ansawdd bywyd
Argae
Brodorion
Cadwriaethwr
Cuddliw
Cyfradd geni
Cyfradd marw
Cyhydeddol
Cymudo
Cynaladwy
Cynaladwyedd
Cynhesu Byd Eang
Defnydd crai
Digoedwigo
Dosbarthiad
Dwys
Dwysedd
Dyddodiad
Effaith ty gwydr
Erydiad
Erydiad pridd
Gorlifo
Gweithred hydrolog
Gwreiddiau bwtres
Hindreuliad
Lleoliad
Llystyfiant
Maestrefi
Maeth
Mudo
Nendwr (Awyr grafwyr)
Pelydrau'r haul
Pwr trydan-ddwr
Rhywogaethau
Tandorri
Tandwf
Trawsgludo
Trawsnewid demograffig
Ymwithiol

Geography

Adapt
Emit
Absorb
Quality of life
Dam
Natives
Environmentalist
Camouflage
Birth Rate
Death rate
Equatorial
Commute
Sustainable
Sustainability
Global warming
Raw materials
Deforestation
Distribution
Dense
Density
Deposition
Greenhouse effect
Erosion
Soil erosion
Flooding
Hydraulic action
Buttress roots
Weathering
Location
Vegetation
Suburbs
Nutrients
Migrate
Skyscraper
Sun rays
Hydro-electric power
Species
Undercutting
Undergrowth
Transportation
Demographic transition
Emergent

Drama

Actor
Actores
Actorion
Awyrgylch
Adloniant
Agwedd
Byrfyfyr
Creu
Cymeriad
Cymeriadau
Cymeriadu
Cynulleidfa
Cynulleidfa darged
Cyd-weithio
Cyswllt llygad
Drama
Defnydd o'r corff
Defnydd o'r llais
Deialog
Disgrifio
Dramodydd
Dychymyg
Golau
Golygfa
Gwerthuso
Gwisgoedd
Gwrthdaro
Hyder
Llun llonydd
Llwyfan
Llwyfan Broseniwm
Llwyfan Gylch
Llwyfan Draws
Mynegiant yr wyneb
Masg
Meim
Monolog
Naratif
Naturiolaid
Neuadd
Ôl-fflachiadau
Perfformiad
Perfformio
Perthynas
Sefyllfa
Sgwrs
Sgript

Drama

Actor
Actress
Actors
Atmosphere
Entertainment
Attitude
Improvisation
Create
Character
Characters
To Create a character
Audience
Target audience
Working together
Eye contact
Drama
Body language
Use of the voice
Dialogue
Describe
Playwriter
Imagination
Light
Scene
Evaluate
Clothes
Conflict
Confidence
Still picture/Freeze frame
Stage
Proscenium Stage
Theatre-in-the-round
Traverse Stage
Facial expressions
Mask
Mime
Monologue
Narrative
Naturalism
Hall
Flashbacks
Performance
Perform
Relationship
Situation
Conversation
Script

Pedwerydd Wal
Theatr
Tensiwn dramatig
Tensiwn
Sgiliau
Siarad
Sioe
Statws
Symbolaidd
Symud
Y Gadair Goch

Fourth Wall
Theatre
Dramatic Tension
Tension
Skills
Talk
Show
Status
Symbolism
Move
Hot-Seating

Gwyddoniaeth - Bioleg

Perthnasoedd bwydo
Addasu
Adnoddau
Amgylchedd
Biomàs
Bridio detholus
Cadwyn fwyd
Cenhedlaeth
Cigysydd
Cloroffyl
Cloroplast
Cronni
Cynefin
Cynhyrhydd
Cynnyrch
Cystadleuaeth
Epil
Ffotosynthesis
Goroesi
Gwe fwyd
Gwenwynig
Gwreiddflew
Hollysydd
Llysysydd
Maethynnau
Nodweddion
Plaleiddiad
Poblogaeth
Pyramid bwyd
Pyramid niferoedd
Rhywogaeth
Ysglyfaeth
Ysglyfaethwr
Ysydd
Atgenhedlu
Amgylcheddol
Amrywiad
Amrywiad amharhaol
Amrywiad parhaol
Anrhywiol
Blaenlencyndod/glasoed
Bridio artiffisial
Bridio detholus
Brych
Cromosomau
Cylchred fislifol
Emosiynol
Esblygiad

Science - Biology

Feeding relationships
Adapt
Resources
Environment
Biomass
Selective breeding
Food chain
Generation
Carnivore
Chlorophyll
Chloroplast
Accumulate
Habitat
Producer
Product
Competition
Offspring
Photosynthesis
Survive
Food web
Toxic/poisonous
Root hair cells
Omnivore
Herbivore
Nutrients
Features/characteristics
Pesticide
Population
Food pyramid
Pyramid of numbers
Species
Prey
Predator
Consumer
Reproduction
Environmental
Variation
Discontinuous variation
Continuous variation
Asexual
Adolescence
Artificial breeding
Selective breeding
Placenta
Chromosomes
Menstrual cycle
Emotional
Evolution

Etifeddol
Ffisegol
Ffoetws
Ffrwythloniad
Genynnau
Mewnblaniad
Mewnfridio
Mislif
Mwtaniad
Ofwliad
Wterws/groth

Hereditary
Physical
Foetus
Fertilisation
Genes
Implantation
Inbreeding
Menstruation/period
Mutation
Ovulation
Uterus/womb

Gwyddoniaeth - Cemeg

Adwaith Cemegol
Adwaith dadleoliad
Adweithedd
Alcali
Anfetel
Asid
Asidedd
Bas
Carbonad
Cyfangiad
Cyfansoddyn
Cymysgedd
Cywasgadwy
Dadelfeniad Thermol
Dadleoli
Dangosydd
Dargludydd Thermol
Dargludydd Trydanol
Dwysedd
Ehangiad
Elfen
Elfen metelaidd
Fformwla
Gronynnau
Gwasgedd nwy
Hafaliad Geiriol
Halwyn
Hyblyg
Hylif
Metel
Newid Cyflwr
Niwtralu
Niwtraliad
Nwy
Ocsid
Ocsidio
Ocsidiad
Priodwedd
Rhydwythiad
Solid
Symbolau Cemegol
Tabl Cyfnodol
Trosglwyddiad Egni
Trylediad
Y gyfres actifedd

Science - Chemistry

Chemical Reaction
Displacement Reaction
Reactivity
Alkali
Non-metal
Acid
Acidity
Base
Carbonate
Contraction
Compound
Mixture
Compressible
Thermal Decomposition
Displace
Indicator
Thermal Conductor
Electrical Conductor
Density
Expansion
Element
Metallic element
Formula
Particles
Gas pressure
Word Equation
Salt
Flexible
Liquid
Metal
Change State
Neutralize
Neutralisation
Gas
Oxide
Oxidize
Oxidation
Property
Reduction
Solid
Chemical Symbol
Periodic Table
Energy Transfer
Diffusion
Reactivity series

Gwyddoniaeth - Ffiseg**Gofod, Grymoedd a Gwasgedd**

Adlewyrchiad
 Arwynebedd
 Buanedd
 Bydysawd
 Cyhydedd
 Cyhydros
 Cysawd
 Cysgod amhur
 Cysgod pur
 Disgyrchiant
 Eclips
 Ffrithiant
 Galaeth
 Grymoedd anghytwys
 Grymoedd cytwys
 Gwadn
 Gwasgedd
 Gwrthiant aer
 Gwrthrych symudol
 Hafaliad
 Hemisffer
 Lloeren
 Llwybyr llaethog
 Màs
 Moment
 Mudiant
 Pwysau
 System solar

Sain a Thrydan

Amedr
 Amledd
 Amrediad clywadwy
 Armatwr
 Atynnu
 Cryfder sain (sainfanedd)
 Cyfres
 Dirgryniad
 Electromagneteg
 Electromagnetig
 Grym magnetig
 Gwactod
 Gwrthiant
 Gwrthydd
 Gwrthyrru
 Llinellau grym
 Maes magnetig
 Osgled

Science - Physics**Space, Forces and Pressure**

Reflection
Surface area
Speed
Universe
Equator
Equinox
Orbit
Impure shadow
Pure shadow
Gravity
Eclipse
Friction
Galaxy
Unbalanced forces
Balanced forces
Grip (sole)
Pressure
Air resistance
Moving object
Equation
Hemisphere
Satellite
Milky way
Mass
Moment
Motion
Weight
Solar system

Sound and Electricity

Ammeter
Frequency
Audible range
Armature
Attract
Loudness of sound
Series
Vibration
Electromagnetism
Electro magnetic
Magnetic force
Vacuum
Resistance
Resistor
Repel
Lines of force
Magnetic field
Amplitude

Paralel
Pegwn
Pŵl
Sain
Sŵn
Tonnau sain
Traw
Tympan/pilen y glust

Parallel
Pole
Dim
Sound
Noise
Sound waves
Pitch
Ear drum

ieithoedd Modern		Modern Languages	
CYMRAEG	FRANÇAIS	DEUTSCH	ENGLISH
Adferf	<i>Adverbe</i>	Adverb	<i>Adverb</i>
Amherffraith	<i>Imparfait</i>	Imperfekt	<i>Imperfect</i>
Amodol	<i>Conditionnel</i>	Konditional	<i>Conditional</i>
Amser y ferf	<i>Le temps du verbe</i>	Zeit	<i>Tense</i>
Ansoddair	<i>Adjectif</i>	Adjektiv	<i>Adjective</i>
Benywaidd	<i>Féminin</i>	Feminin	<i>Feminine</i>
Berf	<i>Verbe</i>	Verb	<i>Verb</i>
Berfenw	<i>Infinitif</i>	Infinitiv	<i>Infinitive</i>
Dyfodol	<i>Futur</i>	Futur	<i>Future</i>
Enw	<i>Nom</i>	Substantiv	<i>Noun</i>
Gwrywaidd	<i>Masculin</i>	Maskulin	<i>Masculine</i>
Llafar	<i>Oral</i>	Mündlich	<i>Oral</i>
Niwtr	<i>(Neutre)</i>	Neutrum	<i>Neuter</i>
Perffraith	<i>Passé composé</i>	Perfekt	<i>Perfect</i>
Presennol	<i>Présent</i>	Präsens	<i>Present</i>
Rhagenw	<i>Pronom</i>	Pronomen	<i>Pronoun</i>
Rhangymeriad gorffennol	<i>Participe passé</i>	Partizip Perfekt	<i>Past participle</i>
Rhangymeriad presennol	<i>Participe présent</i>	Partizip Präsens	<i>Present participle</i>

Mathemateg**Pythagoras**

Hypotenws

Triongl

Ongl sgwar

Perpendicwlar

Cyfrifo

Ail isradd

Hiraf

Byraf

Croeslin

Siartiau

Pellter

Milltiredd

Amserlen

Safle

Algebra

Term

Mynegiant

Cyffredinol

Cyffredinoli

Rheol

Patrwm

Dilyniant

Ehangu

Cromfachau

Datrys

Hafaliad

Hafaliadau cydamserol

Newidyn

Arwynebedd a chyfaint

Arwynebedd

Perimedr

Petryal

Sgwar

Triongl

Hecsagon

Hyd

Lled

Uchder

Ymyl

Cyfaint

Prism

Ciwboid

Croesdorriad

Dimensiwn

Silindr

Mathematics**Pythagoras***Hypotenuse**Triangle**Right angle**Perpendicular**Calculate**Square root**Longest**Shortest**Diagonal***Charts***Distance**Mileage**Timetable**Position***Algebra***Term**Expression**General**Generalise**Rule**Pattern**Sequence**Expand**Brackets**Solve**Equation**Simultaneous equations**Variable***Area and volume***Area**Perimeter**Rectangle**Square**Triangle**Hexagon**Length**Width**Height**Edge**Volume**Prism**Cuboid**Cross-section**Dimension**Cylinder*

Llunio i raddfa

Map
Cynllun
Drawing
Graddfa
Cymhareb
Mesur
Helaethu
Lleihau
Ffactor graddfa
Siap
Cyfeiriant
Locws
Llunio
Ardal
Cytbell
Perpendicwlar
Haneru
Gwreiddiol
Anhafaleddau
Hafaliad
Anhafaledd
Llai na
Mwy na
Ar y mwyaf
O leiaf
Cyfanrif
Rhif cyfan
Buanedd
Pellter
Amser
Cyflymder
Buanedd cyfartalog
Taith
Awr
Munud
Cyflymu
Arafu
Cyflymiad
Buanedd cyson

Scale Drawing

Map
Plan
Lluniad
Scale
Ratio
Measure
Enlarge
Reduce
Scale factor
Shape
Bearing
Locus
Draw
Region
Equidistant
Perpendicular
Bisect
Original
Inequalities
Equation
Inequality
Less than
Greater than
At the most
At least
Integer
Whole number
Speed
Distance
Time
Velocity
Average speed
Journey
Hour
Minute
Accelerate
Decelerate
Acceleration
Constant speed

Indecsau

Gwerth
Indecs
Wedi ei godi
Wedi ei sgwario
Wedi ei giwbio
Pwer
Ffurf safonol
Ffurf degol
Ffigur ystyrion
Amnewid
Symleiddio
Trafod Data 3
Diagram gwasgariad
Pwynt
Cymedr
Plotio
Llinell ffit orau
Cydberthyniad
Positif
Negatif
Dosbarth moddol
Dosraniad
Amledd/Amllder
Diagram amllder
Siart bar
Siart cylch
Graddfa
Llorweddol
Fertigol
Polygon amllder
Canolbwynt
Dosbarth
Terfyn
Cronnus
Chwartel isaf
Chwartel uchaf
Amrediad rhyng-chwartel
Canolrif
Arolwg
Holiadur
Tuedd
Cwestiwn
Sampl
Teg
Amrediad
Tebygolrwydd

Indices

Value
Index
Raised
Squared
Cubed
Power
Standard form
Decimal form
Significant figure
Substitute
Simplify
Handling Data 3
Scatter diagram
Point
Mean
Plot
Line of best fit
Correlation
Positive
Negative
Modal class
Distribution
Frequency
Frequency diagram
Bar chart
Pie chart
Scale
Horizontal
Vertical
Frequency polygon
Mid-point
Class
Limit
Cumulative
Lower quartile
Upper quartile
Inter-quartile range
Median
Survey
Questionnaire
Bias
Question
Sample
Fair
Range
Probability

Arian

Bil
Trydan
Nwy
Ffôn
Treth ar werth
Uned
Cyfradd cyfnewid
Arian tramor
Ewro
Doler
Punt
Mantolen
Llyfr Siec
Cyfrif
Dyled
Credyd

Finance

Bill
Electricity
Gas
Phone
Value added tax
Unit
Exchange rate
Foreign currency
Euro
Dollar
Pound
Statement
Cheque Book
Account
Debt
Credit

Saesneg

Soliloquy
Blank verse
Colon
Semi-colon
Essay
Point of View
Pronunciation
Format/genre
Purpose
Audience
Columns
Layout
Caption
Jingle
Quotation
Iambic pentameter
Theme
Style
Rhythm
Biography
Consonant
Vowel
Inverted commas
Subject
Object
Subordinate clause

English

Ymson
Mesur rhydd
Colon
Gwahannod/Hanner colon
Traethawd
Safbwynt
Ynganiad
Ffurf
Pwrpas
Cynulleidfa
Colofnau
Cyflwyniad/Gosodiad y testun
Capsiwn
Jingl
Dyfywiad
Mesur pumban iambig
Thema/syniad
Arddull
Rhythm
Cofiant/bywgraffiad
Cytsain
Llafariad
Dyfnodau
Goddrych
Gwrthrych
Is-gymal

Technoleg

Adborth
Allbwn
Amlinelliad
Ansawdd
Batri
Bwrdd llifio
Bysell
Cyfrifiadur
Deuod allyrru golau
Diogelwch
Dylunio
Golau
Gradd
Gwerthuso
Gwneud
Labeli
Llinell
Lliw
Lliw o amgylch
Llorweddol
Llun gweithio
Manylion dylunio
Mesur
Mewnbwn
Model
Offer diogelwch
Offer llaw
Ongl
Pensil
Petryal
Pren mesur
Rhaglen
Rheoli
Sgwâr
Sodro
Swits
Syniad terfynol
Syniadau
Uniad
Wifren
Ymchwil
Ymyl

Technology

Feedback
Output
Outline
Quality
Battery
Bench hook
Key
Computer
Light emitting diode
Safety
Design
Light
Degree
Evaluate
Make
Label
Line
Colour
Surrounding colour
Horizontal
Working drawing
Design specification
Measure
Input
Model
Safety equipment
Hand equipment
Angle
Pencil
Rectangle
Ruler
Programme
Control
Square
Soldering
Switch
Final idea
Ideas
Joint
Wire
Research
Border

Technoleg Bwyd A Maeth

Braster
Byrbryd
Carbohydrad
Clorian
Crwst
Cyllell
Cynhwysion
Cynhwysydd
Chwisg
Desgl
Diogelwch
Fitaminau
Ffedog
Ffibr
Ffrwythau
Gratiwr
Grawnfwyd
Hylendid
Iro
Llieiniau
Llwy bwdin
Llwy de
Llwy fwrdd
Maethynnau
Maneg popty
Mwynau
Oergell
Offer
Pobi
Popty/Ffwrn
Powlen gymysgu
Pryd/Prydau
Rysait /Ryseitiau
Rhewgell
Rhidyll
Rholbren
Saig /Seigiau
Styllen falu
Torrelli
Tun pobi
Ysgeintwr

Technology Food/Nutrition

Fat
Snack
Carbohydrate
Weighing scales
Pastry
Knife
Ingredients
Container
Whisk
Dish
Safety
Vitamins
Apron
Fibre
Fruits
Grater
Cereals
Hygiene
To grease
Cloths
Dessert spoon
Teaspoon
Tablespoon
Nutrients
Oven glove
Minerals
Fridge
Equipment
To bake
Oven
Mixing bowl
Meal/meals
Recipe /Recipes
Deepfreeze
Sieve
Rolling pin
Dish /Dishes
Chopping board
Cutters
Baking tin
Sifter

Technoleg Tecstilïau

Addurn
Appliqué
Brodwaith
Cwiltio
Delwedd
Edafedd
Edau
Ffabrig
Ffasneri
Gleiniâu
Gwead
Gwnio
Lwfans sêm
Nodwydd
Patrwm
Peiriant Gwnio
Pinnau
Pwythau
Rhuban
Secwinâu
Sialc teiliwr
Siswrn

Technology Textiles

Adornment/Decoration
Appliqué
Embroidery
Quilting
Image
Yarn
Thread
Fabric
Fasteners
Beads
Texture
Sewing
Seam allowance
Needle
Pattern
Sewing Machine
Pins
Stitches
Ribbon
Sequins
Tailor's chalk
Scissors